

Henkivakuutusmatematiikan laskuharjoitus 6, 5.11.2012

Tehtävissä 1-4 tarkasteltavat elinajat oletetaan toisistaan riippumattomiksi.

1. Kahden vakuutetun sopimuksessa aletaan maksaa heti jatkuvaa eläkettä yhteensä $2e_2$ yksikköä vuodessa. Eläke laskee e_1 yksikköön, kun jompi kumpi kuolee ja lakkaa kokonaan, kun molemmat ovat kuolleet. Oletetaan, että vakuutettujen elinajat ovat eksponenttijakautuneita parametrein μ_1 ja μ_2 (odotusarvot $1/\mu_1$ ja $1/\mu_2$). Olkoon korkoutuvuus δ positiivinen vakio. Osoita, että eläkkeen nettokertamaksu on

$$P = \frac{e_1}{\delta + \mu_1} + \frac{e_1}{\delta + \mu_2} + \frac{2(e_2 - e_1)}{\delta + \mu_1 + \mu_2}.$$

2. Kolmen hengen kuolemanvaravakuutus on voimassa n vuotta. Henkilöiden iät ovat x_1, x_2 ja x_3 . Sopimuksen mukainen korvaus on $2S$ ensimmäisenä, $5S$ toisena ja $10S$ kolmantena kuolinhetkenä. Määrää vakuutuksen nettokertamaksu suureiden $A_{x_{j_1} \dots x_{j_k} : \overline{n}|}(K)$ avulla.

3. Olkoon N henkilön elämänvaravakuutus voimassa n vuotta. Korvauksena maksetaan summa S_j , jos ainoastaan henkilö j on elossa vakuutuksen päättyessä, $j = 1, \dots, N$. Muuten ei makseta mitään. Tarkastellaan vakuutuksen nettokertamaksun esityksiä suureiden $A_{x_{j_1} \dots x_{j_k} : \overline{n}|}(V)$ lineaariyhdistelminä, missä x_j tarkoittaa henkilön j ikää sopimuksen tekohetkellä. Esitä lineaarinen yhtälöryhmä, jonka ratkaisuna saadaan kaikki suureiden $A_{x_{j_1} \dots x_{j_k} : \overline{n}|}(V)$ kertoimet mainitussa esityksessä.

4. (jatkoa) Osoita, että nettokertamaksun $A_{x_{j_1} \dots x_{j_k} : \overline{n}|}(V)$ kerroin on

$$(-1)^{k+1}(S_{j_1} + \dots + S_{j_k}).$$

5. Kahden hengen vakuutuksessa maksetaan vakuutetuille yhteensä jatkuvaa eläkettä määrää S vuodessa, jos vähintään toinen vakuutetuista on elossa. Vakuutettujen elinajat ovat muotoa

$$T_i = \min(\tau_i, \tau_3), \quad i = 1, 2,$$

missä τ_1, τ_2 ja τ_3 ovat riippumattomia eksponenttijakautuneita satunnaismuuttujia parametrein μ_1, μ_2 ja μ_3 (odotusarvot $1/\mu_1, 1/\mu_2$ ja $1/\mu_3$). Määrää vakuutuksen nettokertamaksu, kun korkoutuvuus on vakio δ .